

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' קבץ

ערב שבת קודש חוה"מ פסח ה'תשע"ז

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חבי"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים ושבע שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקט"ו שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

ר' משה עזיז ב"ר אלי' ע"ה
נפטר ביום כ"ג ניסן - אסחה"פ, ה'תש"ע
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י בני משפחתו שיחיו

לעילוי נשמת

מרת נחמה רחל ע"ה
בת הרה"ח ר' חיים יהושע ע"ה רייצעס
נפטרה ביום ב', כ"ד ניסן ה'תשמ"ז
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י בני משפחתה שיחיו

לזכות

הו"ח ר' ברוך אהרן בן דינה שיחי'
לרפואה שלימה וקרובה תיכף ומיד ממש

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת חי' רחל בת ר' פנחס זליב ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליב ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

כל זה עומד במקומו

בקשר עם חג הפסח הבאנו בזה צילומים מיוחדים (מוקטנים), מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת אחש"פ ה'שי"ת (נדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 509 ואילך. ובהוצאה החדשה של "שיחות קודש" תשי"י ע' 20 ואילך)

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

א' בגמ' (כתובות קג, א) ת"ד בשעת פטירתו של רבי אמר לבני אני צריך כו' נר יהא דלוק במקומו שולחן יהא ערוך במקומו מטה תהא מוצעת במקומה.

ובאור הדברים הוא: "בשעת פטירתו של רבי" פי' ענין הפטירה הוא העתקה ממקום למקום, מענין לענין, מעבודה לעבודה וכמו ענין ההפטירה שנפטרינ' ונעתקין מקריאה אחת לשני'. ובצדיקים שהולכים הן בעוה"ז הן בעוה"ב, מחיל אל חיל (ראה חנוך קטן) בעלי' אחר עלי', היינו ההעלאה לעבודה יותר גבוהה כו'.

אמר לבני אני צריך. לא זו בלבד שהבנים צריכים לו, אלא יותר מזו שהוא צריך להבנים, מ'קען דאך מיינען אז וויבאלד בא עם האט זיך אנגעהויבן א העכערער סדר עבודה, איז האט ער ניט קיין שייכות צו אונז, איז פארווארענט רבי בשעת פטירתו און זאגט אז הגם איך בין איצטער עולה אין א העכערן סדר עבודה לגמרי, פונדעסטוועגן איז וואו איך וועל נאך ניט זיין, איז לבני אני צריך, איז האב איך איך אין זינען, און נאך מער אז אויך מיר, אין די העכסטע עליות, איז מיר נוגע אייער עבודה, ולבני אני צריך.

נר דלוק במקומו, שולחן ערוך במקומו, מטה מוצעת במקומה, הכוונה בזה היא אז אין אלע ענינים שהיו פונים ע"ע אל הרבי, כ"ז עומד במקומו.

כי הנה בכלל ע"ד שני סוגי ענינים באים להרבי: תקון ופרנסה רוחניית, תקון ופרנסה גשמיית. וכל אחד מסוגים אלו מחולק לשלשה. גשמיית'דיקע יחידות (אבל לאו דוקא חומרות'דיקע) נכללת בשלשה: בני חיי ומזוני, שזוהו נר, וואס דאס איז חיי, נר ה' נשמת אדם, היינו החיות. שולחן וואס דאס איז מזוני, מטה וואס דאס איז בני. איז דאס אלץ במקומו, און ער קען ענטפערן און איז משפיע איצטער אזוי ווי פריער, און ניט נאך אין גשמיית נאך אויך אין רוחניות, ענטפערט אויך אויף די אלע ענינים: נר שהו"ע המצות כי נר מצוה, שולחן שהו"ע התורה אשר נוסף ע"ז שככל המצות נק' לבוש נק' ג"כ מזון ותורתך בתוך מעי.

וחידוש יותר גדול אשר עונה אפילו על שאלות בעניני תיקוני פגמים ונפילות האדם. שכללותם נרמז במטה, האדם במדר' שוכב, ראש בהשואה לרגל, ועוד כי כמה תיקונים הם בענין שמירת הברית (גם שמירת הלשון שקשורים זב"ז). וזהו מטה שתהא מטתו שלימה, ובפרט ח"נ שזוהו הבדלה כללית בינו ובין ה"א (ראה תניא פמ"ב), איז תקונים אויף ח"נ, איז אויך איצטער ענטפערט ער אזוי ווי פריער.

יש הטוענים שענין הארת המשיח אינו מתקבל אצל השומעים

ישנם הטוענים שלא כל מוחא סביל דא, שלכאו"א מאיר הארת המשיח באחש"פ, ואדרבא, על-ידי שמיעת ענין כזה יתבלבלו וכו' • אמנם באמת אינו כן, כי כבר נשתנה המצב, וכבר בא הזמן שגם ה"חוצה" יכול לקבל ענין זה, ורק צריכים להסיר הפחדים אצל אלו שצריכים להביא עינן זה לה"חוצה", וכשיאמרו את הענין בפשיטות (בלי שום פקפוק) – ע"י שיחזקו האמונה שלהם עצמם – יתקבלו הדברים אצל השומעים, ויפעלו פעולתם • כאו"א צריך לבטוח בכיאת המשיח בכטחון גמור ללא שום פקפוק, ע"ד שהי' אצל חזקי', שבטח בה' לגמרי עד שאמר להקב"ה "אני ישן על מטתי ואתה עושה", אף שהרוב בסנהדרין לא הסכימו איתו • משיחת אחש"פ ה'תשל"ב - מוגה

לקו"ש חלק ז' ע' 272 ואילך

א. דובר בהתועדות הקודמת¹ בפירוש מרז"ל² "שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן לתחה"מ מן התורה" – שפירוש זה שייך גם לפשוטו של מקרא זה ש"ישיר" קאי על השירה שהיתה בעת קרי"ס, כי בשעת קרי"ס נמשך ונתגלה בחינה שלמעלה מהזמן, ולכן בעת אמירת שירת הים הי' כלול גם הזמן שלאח"ז, עד השיר דלעתיד.

ומכיון שאחש"פ בא בהמשך לשש"פ, הרי מובן שגם באחש"פ מאיר הגילוי דלעתיד. וכמו שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר³ אשר הבעש"ט באחש"פ הי' אוכל ג' סעודות, וסעודה השלישית (שהיתה לפנות ערב) היתה נקראת "סעודת משיח", כי באחש"פ מאיר גילוי הארת משיח.

ב. והנה כמו שבנוגע לשירת הים, נתבאר בהתועדות הקודמת⁴ שבכל שביעי

(1) ראה לקו"ש ח"ז ע' 271 סעיף ד'.

(2) סנה' צא, ב.

(3) ראה גם היום יום ע' מז.

(4) ראה לקו"ש ח"ז ע' 270 סעיף ב.

וההרגש של השיר דלעתיד שבשש"פ הוא רק במחשבה או גם בדיבור, אבל לא בענינים של מעשה. משא"כ באחש"פ שאוכלים "סעודת משיח" הרי ציור והרגש זה בא גם בענין של מעשה.

ונוסף לזה: ע"י אכילת סעודת משיח – שענין המזון הוא שנעשה דם ובשר **כבשרו** – הרי הרגש זה חודר לא רק בכל כחות נפשו, עד לכח המעשה, אלא גם בגופו הגשמי.

ג. הטעם מה שענין הנ"ל נתגלה ע"י הבעש"ט דוקא י"ל שהוא לפי שכללות ענינו של הבעש"ט שייך לגילוי המשיח, וכידוע מענת מלך המשיח להבעש"ט על שאלתו "אימתי קא אתי מר" – "לכשיפוצו מעינותיך (מעיונות הבעש"ט) חוצה"⁷.

וכמו שכללות תורת הבעש"ט, מדור לדור היא מתפשטת יותר, עד לאלו שנמצאים ב"חוצה" בדרגה הכי תחתונה – כ"ה גם בנוגע ל"גילוי הארת המשיח" ו"סעודת משיח" דאחש"פ, שבדורותינו אלה נתפשט הענין בין כו"כ מבני".

ומכיון ש"תורה על הרוב תדבר", הרי מובן שענין הנ"ל שייך גם לאלו שמצד עצמם אין מרגישים "גילוי הארת המשיח" (שהרי אלו שמרגישים זה מצד עצמם, הם לע"ע רק מיעוט) – שגם הם, ע"י קיום ההוראה דאכילת "סעודת משיח", נעשה "הענין" חלק מגופם (וע"ד דבאכילה דמצוה אין נוגע הכוונה⁸) ובמילא גם קל יותר שע"י ההתבוננות והציור בזה, יוכלו גם הם להרגיש גילוי זה,

כי הרי הוא כבר "עומד אחר כתלנו" – ועוד יותר "משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים" היינו שכבר ישנם "חרכים"

יוסף ובכ"מ.

(8) שו"ע אדה"ז סתע"ה סכ"ח.

של פסח צריך לצייר את הענין דקי"ס ושירת הים, עד שירגיש (לא כמאורע שהי' בעבר, כ"א) **שביום זה ממש** ישנו הענין דבקיעת הים והוא אומר שירה על זה,

כ"ה גם בנוגע לשיר דלעתיד, שבכל שש"פ צריך לצייר ולהרגיש את השיר דלעתיד (הכלול בשירת הים), **לא** כמאורע שהי' בעתיד כ"א **שביום זה ממש** הוא שר השיר דלעתיד.

ועפ"ז מובן שבשש"פ הוא התוקף ד"ציאת מצרים"⁵ גם בעבודה הרוחנית, ביציאת האדם מהמצרים וההגבלות שלו ובכללם – הגבלות הזמן.

כי יציאת האדם מהגבלות הזמן שבלילות הראשונים דפסח, המתבטאה בזה שהסיפור דיצי"מ הוא באופן שיוצא ממצרים **ביום זה ממש** – אין זה חידוש כ"כ, מכיון שיצי"מ הוא ענין שאירע כבר, משא"כ בשש"פ שהאדם מצייר ומרגיש (לא רק הענין דשירת הים, אלא גם) השיר **דלעתיד** באופן שהוא **ביום זה ממש** – הרי מכיון ששיר זה לא הי' עדיין בפועל ויהי' רק **אח"כ** (ובפרט שפרטי הענינים שיהיו לע"ל אינם ידועים לנו בפרטיות, ורק כמה פרטים, מתי מספר, ידועים לנו ממדרשי רז"ל), הרי כשמרגיש את השיר **דלעתיד** באופן של "הא" (בלי כ"ף הדמיון), מתבטא עי"ז הרבה יותר הענין ד"ציאת מצרים".

וע"פ הכלל "מעלין בקודש"⁶, מובן, שהיציאה מהמצרים והגבלות הזמן דאחש"פ, המתבטאה ב"גילוי הארת המשיח" שביום זה, הוא בתוקף יותר (לא רק מהיציאה מ"מצרים" שבלילות הראשונים דפסח, אלא) גם מהיציאה מ"מצרים" שבשביעי של פסח, כי הציור

(5) ראה לקו"ש ח"ז ע' 269 סעיף א.

(6) ברכות כח, א.

(7) אגה"ק של הבעש"ט נדפס בסוף הספר בן פורת

הילד מבקש ומשיח בא בפועל ממש!

ב. ואם-כן יוצא מכך, שע"ז שילד מבקש מהקב"ה שיביא את משיח צדקנו והגאולה העתידה, ומבקש זאת בשמחה גדולה, שהרי מקשרים זאת עם סעודתו של משיח – עי"ז הוא פועל שמשיח יבוא בפועל ממש, בפשטות ממש.

והרי ילד אינו יודע משום "קונצים", וכאשר אומרים לו שנדפס הלקו"ת (כמענה הידוע דהצ"צ לבנו אדמו"ר המהר"ש¹⁰) – הוא אינו יודע איזה ספר זה בכלל, כיון שהוא "תינוק בן יומו", ובמילא איננו מבין את כל הענינים הכי נעלים; הדבר היחידי שהוא כן מבין זה – שצריכים גאולה כפשוטה, בפשטות ממש, למטה מעשרה טפחים!

וכפי ש"וינקוהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור" (שהביא אח"כ ל"הם הכירוהו תחלה") הי' אוכל גשמי לגופים גשמיים, עד כדי כך שהספרי אומר¹¹ את המקום המדוייק באה"ק שהי' בו ע"ד הענין ד"וינקוהו דבש מסלע גו" (שהי' במצרים), ז.א. שזה בא בפועל ובגשמיות.

וכיון שהילד מבקש זאת בתמימות – מקויים ה"ודיגלו עלי אהבה"¹², ואפילו אם הוא איננו אומר זאת במדויק, אזי גם אז "ודילוגו עלי אהבה"¹³.

וזה פועל שתבוא הגאולה העתידה, גאולה הקשורה עם ענין האהבה, "כי נער ישראל ואוהבהו", כפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים".

(משיחת אחרון של פסח ה'תש"מ - בלתי מוגה)

10) ראה לקו"ש ח"ז ע' 80 הע' 70. וראה ב"יחי המלך" (12) שה"ש ב, ד.
קלז ע' 8, ו-קעו ע' 7. ועוד.
11) עה"פ האזינו לב, יג.
13) ראה שהש"ר פ"ב, ד.

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **משה נחום** בהרה"ח ר' **מרדכי מענדל** ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

כיון שהילד מבקש בתמימות, הוא פועל זאת

תרגום הפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. הרי "לא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם"¹ - אזי כשם שגאולת פורים וגאולת מצרים באו ע"י התינוקות - עד"ז פועלים התינוקות, ה"קול גדיא", בכל דור ודור.

ובפרט בזמן ד"מועדים לשמחה", ובפרט בסעודתו של משיח - שכאשר האבא (אבינו שבשמים) מבחין שבנו שמח, זה פועל גם אצלו שמחה.

אמת אמנם שגם כאשר הבן בוכה אביו נותן לו, אבל זה לא דומה למתי שהילד בשמחה, שאזי גם האב בשמחה, ובמילא הוא נותן לילד את כל המצטרך לו באופן גדול עצום ורב, "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה", וכמ"ש בסידור הבעש"ט - "הגדושה" עם גימ"ל, וכפי שרואים זאת במוחש, "מעשה רב" - איך שהורים משתדלים בנוגע לילדיהם.

וכפי שהמגיד כותב בתחלת ספרו² שהאבא משתדל, ומשפיל עצמו לקטנות של בנו בכדי שבנו יהי בשמחה.

ומזה מובן שכאשר הבן אומר שהוא לכתחלה שמח - נותן לו אביו שבשמים את כל אשר יחפוץ. ובפרט שהילד גם מברך ברכה - שאז בטוח יותר שיקבלו את בקשותיו.

וכידוע הסיפור על אחד מצדיקי פולין כאשר הוא הי' ילד, שפעם הוא רצה תפוח ולא רצו לתת לו - אזי הוא עשה ברכה על התפוח והיו מוכרחים לתת לו אותו בכדי שיאכל³.

וכיון שמשפרים לנו סיפור שאירע עם צדיק כאשר הוא הי' עדיין "בוצין בוצין"⁴ - מובן, שיש לזה שייכות לכאו"א.

ולכן כיום, כאשר ילד מברך את ברכת הנסים בהגדה, שברכה זו היא בלשון חיוב - שלא זו בלבד ש"גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים" בעבר, אלא מוסיפים "כן ה' אלקינו ואלקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום"⁵, ואח"כ מסיימים בברכה - הרי זה מכריח, כביכול, את הקב"ה שיביא את ה"תפוח" לילד, ש"תפוח" קשור עם משיח צדקנו, כמ"ש⁶ "ורח אפך כתפוחים", שפסוק זה מובא⁷ יחד עם הפסוק⁸ "והריחו ביראת ה'" בנוגע למשיח שיהי' "מורח ודאין"⁹.

(1) הגדה של פסח.

(2) לקו"ת ואו"ת.

(3) ראה "יחי המלך" קעח ע' 7.

(4) ראה ברכות מח, רע"א.

(5) ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ. מפסחים קטז, ב.

(6) שה"ש ז, ט.

(7) ראה לקו"ת מסעי פט, ב. אוה"ת שלח ע' תמב.

(8) ישעי' יא, ג.

(9) סנהדרין צג, ב.

(פרצה) בהכותל. ומכיון שכבר קרוב מאד לביאת המשיח, "מארגן קומט משיח", לכן גם היום - באחש"פ, (אף שנמצאים בגלות עדיין. אבל הכותל המפסיק בין הגלות להגאולה הוא כבר פרוץ, כנ"ל), מאיר גילוי הארת המשיח באופן שכאו"א יוכל להרגיש זה.

ועי"ז גופא מה שבזמן הגלות עושים "סעודת משיח", שבזה מראים אז אידן אנערקענען ניט דעם גלות - פועלים שבקרוב ממש וועט מען פארברענען די ווענט פון גלות כפתגם כ"ק מ"ח אדמו"ר ויתגלה משיח ויוליכנו קוממיות לארצנו.

ד. ישנם הטוענים שלא כל מוחא סביל דא לקבל ענין הנ"ל - שלכאו"א מאיר הארת המשיח, ואדרבא, ע"י שמיעת ענין כזה יתבלבלו וכו'.

אמנם באמת אינו כן, כי כבר נשתנה המצב, וכבר בא הזמן שגם ה"חוצה" יכול לקבל ענין זה, ורק צריכים להסיר הפחדים אצל אלו שצריכים להביא עינן זה לה"חוצה", וכשיאמרו את הענין בפשיטות (בלי שום פקפוק) - ע"י שיחזקו האמונה שלהם עצמם - יתקבלו⁹ הדברים אצל השומעים, ויפעלו פעולתם.

ה. כדי להקל הרגשת הענין - מרומז ענין זה (ככל עניני פנימיות התורה) גם בנגלה דתורה: בשמיני של פסח מפטירין "עוד היום בנזב לעמוד וגו'" לפי שבליל פסח היתה מפלתו של סנחריב¹⁰. ולכאורה

(9) ועי"ז מה שדובר בהתועדות דשבת הגדול (תשל"ב) בנוגע פעולת ישראל על בכורי מצרים, שע"י שאמרו להם "זבח פסח הוא לה" שיהרוג בכורי מצרים" בתוקף ובפשטות (אף שהיו אז עדיין בגלות מצרים), פעלו שנתקבל זה גם אצל בכורי מצרים, ועד כדי כך, ש"עשו הבכורות מלחמה כו'" (ראה שו"ע אדה"ז ר"ס ת"ל). ואם בבכורי מצרים כן, בישראל מאמינים בני מאמינים - על אחת כמה וכמה.

(10) שו"ע אדה"ז או"ח סי' ת"צ סי"ג.

תמוה: הרי מפלת סנחריב היתה בליל הראשון של פסח ולא באחרון של פסח? והענין, לפי שבהפטרה זו מבואר נצחוננו של חזקי', שביקש הקב"ה לעשותו משיח¹¹, ובאחש"פ מאיר גילוי הארת משיח.

ועוד יותר: כו"כ פרטים המבוארים בהפטרה זו לא נתקיימו בנצחוננו של חזקי' ויתקיימו בביאת משיח צדקנו. כמו "וגר זאב עם כבש וגו'" (וכמבואר גם ברמב"ם¹² שקאי על ימות המשיח - רק שלישיתו ה"ז משל וקאי על או"ה), וגם ענין קיבוץ גלויות "והי' ביום ההוא וגו' לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים וגו' ומאיי היס", וכו'. ומכיון שהפטרה זו, שכו"כ פרטים שבה יתקיימו בביאת מ"צ קורין באחש"פ, הרי מובן שבאחש"פ מאיר הארת המשיח.

ולכן אפשר לומר לכאו"א, שגם אצלו מאיר הארה זו שהרי גם בביהמ"ד שלו קראו ההפטרה עם ברכה לפני' ולאחר', וכאו"א ענה אמן אחריהם, ושם הרי מדובר ע"ד ביאת המשיח ועניניו. ובמילא גם הוא צריך להרגיש ענין זה, וגם אצלו פועל הארה זו לבטוח בבטחון הגמור בה' בלי שום פקפוק כלל וכלל, שאף שע"פ דרך הטבע אינו רואה מראה מקום לזה, מ"מ בטוח הוא בה' שיקיים הבטחתו למעלה מדרך הטבע.

והבטחון צ"ל באופן המדובר אצל חזקי', שהוא בטוח בה' לגמרי, עד שאמר להקב"ה "אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף [ואפילו] ולא לומר שירה אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה"¹³, מבלי הבט על שסנחריב הקיף את ירושלים עם כל חילו, והבטיח לעשות שלום בתנאים מיוחדים¹⁴

(11) סנה' צד, א. וראה מחזור ויטרי בכל זה.

(12) הלי' מלכים פי"ב הי"א.

(13) איכ"ד ד, טו.

(14) מ"ב יח, לא-לב. ישעי' לו, טז-יז.

ואף ששבנא וסיעתו, שהם היו הרוב בסנהדרין, אמרו שעפ"י תורה צריכים לעשות שלום, ולילך בדרך הטבע, מ"מ מאחר ששמע מישעי' נביא ה' בשם הקב"ה "כה אמר ה' אל תירא וגו' והפלתיו בחרב בארצו"¹⁵ בטח בה' לגמרי, עד שהלך לישן על מטתו, וערבה לו שנתו מצד בטחון זה (לא כאדם הדואג, שא"א לו לישן), והקב"ה עשה המלחמה כמ"ש¹⁶ "ויצא מלאך ה' ויק

במחנה אשור וגו'",

עד"ז צריך כאו"א לבטוח בביאת המשיח בבטחון גמור בלי שום פקפוק, ובאופן ד"אחכה לו בכל יום" שמחר ממש יבוא משיח – גם כשמצד "חשבונות" של שכל [וטבע] אינו רואה שום מקום לזה, ובטחון זה עצמו ימהר ויחיש את ביאתו, בקרוב ממש. ■

(15) מ"ב יט, ו-יז. ישעי' לז, ו-ז.

(16) מ"ב שם, לה. ישעי' שם, לו.

כמו "משכיל ל) איתן האזרחי"²⁸, ש"איתן", מלשון חוזק ותוקף, מורה על תוקף ההתקשרות של יהודי עם הקב"ה ("רצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג") שמצד עצם הנשמה, "זוהו האזרחי, מלשון אזרח הארץ, שיש בכל אחד ואחד בחי' זו מאז מעולם", אלא, שבזמן הזה יכולה בחי' זו להיות בהעלם, משא"כ לעתיד לבוא תהי' בחי' זו בהתגלות בכאו"א מישראל, כמרומז גם ש"אזרח" הוא מלשון עתיד ("מה שאני עתיד להזריח"²⁹).

ומובן, שהפעולה לעורר את הזולת בענין זה (כמו בכל שאר עניני תומ"צ) צריכה להיות בדרכי נועם ובדרכי שלום, וביחד עם זה, בתוקף המתאים, עד שיפעל אצל הזולת שיתגלה אצלו שגם הוא בעצמו סובר כן, ואז יתוסף חיות ו"שטורעם" גם אצל המעורר והמסייע – "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעה"ב"³⁰.

כל זה כדאי כשמביטים על הילדים הקטנים

ה. ויש להוסיף ולהבהיר, שבענין זה ישנם כאלו החוששים לעורר את הזולת, להתערב בחייו הפרטיים ובהנהגתו הפרטית כו'.

בשלמא, טוען הוא, כשמדובר אודות קיום מ"ע או לאפרושי מאיסורא במצות ל"ת – אין לו ברירה, הוא מוכרח לגשת אל הזולת ולומר לו: "הקשב! התורה ציותה עלי להתערב בעניניך הפרטיים" – כמ"ש "הוכח תוכיח את עמיתך"³¹, "ואהבת לרעך כמוך"³², הן ע"י אהבה והן ע"י תוכחה (ובלשון חז"ל³³ – "ימין מקרבת", ואח"כ "שמאל דוחה"³⁴ ולא עוד אלא, שהדחי' גופא היא רק בשמאל, יד כהה);

אבל בנדו"ד – הרי זה ענין ש"לא ראו אבותינו"... הוא מעולם לא שמע מאביו, ובודאי לא מזקנו, שאביו או זקנו, היו הולכים ברחוב, או עומדים בביהכ"נ בעיצומו של יום, וצועקים "עד מתי", "היתכן שמשיח צדקנו עדיין לא בא"?!...!

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) ומנין יודע אני שיטענו כך? כי גם אני לא שמעתי זאת מאביו... ובודאי לא מזקני... ואף ממני עצמי לא שמעתי זאת לפני בואי לארה"ב (אני יודע הטעם לזה, אבל כך היא המציאות), והעיקר – שבפועל ה"ז ענין שמביא תוצאות טובות, למרות שישנם כאלו שהנהגה זו היא לא לרוחם...

ובכלל – היכן יש אדם שמרוצים ממנו, הרי זהו טבע בני אדם שאין דעותיהם שוות, והוא איננו מרוצה מהנהגתו של פלוני של אלמוני, של אביו של זקנו, המשפיע, הרב וכיו"ב... ובכל אופן – כל זה כדאי כשמביטים על הילדים הקטנים ורואים כיצד הם צועקים "דאלאי גלות", ועאכו"כ כשישנם גם יהודים לאחרי בר-מצוה שגם הם צועקים ולא דוקא ברוסית – "דאלאי גלות" – אלא באידיש, בלשון הקודש, ובאיזה נוסח שיהי' – ובלבד שמתכוונין לענין אחד.

(משיחת יום ו' דחג הפסח, י"ט ניסן ה'תשמ"ח – בלתי מוגה)

(28) תהלים פט, א – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.

(32) שם, יח.

(29) ראה גם לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

(33) סוטה מז, א. ויש"נ. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד הי"ז.

(30) ויק"ד פל"ד, ח. רות רבה פ"ה, ט. ועוד.

(34) ראה לקו"ש ח"ז ע' 73 ואילך. ועוד.

(31) קדושים יט, יז.

מוקדש

לזכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'
ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו
ובנותיהם רחל בת חיה מושקא ולאה שרה בת חיה מושקא שיחיו
ולזכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל – נפטר ביום כ"ז אלול
ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה – נפטרה ביום ה' טבת
יה"ד שתיקף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלמה
נדבת בנם – יבלחט"א – הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

התנגדות יתירה מהלעו"ז

א. כשנמצאים בחג הפסח, "זמן חרותנו", ואומרים ליהודי, שמכיון שהזמן עצמו "מכריז" שצ"ל מצב של חירות, וחירות אמיתית היא (לא כמו הגאולה דפורים, ש"אכתי עבדי דאחשורוש אנן"¹, אלא כמו החירות דפסח, ששלמותה) בגאולה האמיתית והשלמה (גאולה שאין אחרי' גלות), לכן, עליו **להרעיש ולצעוק** על אריכות הגלות, "עד מתי", ולבקש ולדרוש שהגאולה תהי' תיכף ומיד ממש² – יתכן שמישהו יטען: **טוב לי בגלות!** בחסדי ה' הנני נמצא ב"מלכות של חסד" ויכולני ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה, וא"כ, מה יש לי להרעיש ולצעוק – טוען הוא – על היציאה מהגלות!?

כלומר, יתכן שמישהו יטען שמרגיש את עצמו כמו אותו "גר" שאבותיו לא היו בשעבוד מצרים, כאמור, שהי' להם **טוב** במצרים, ובמילא, מה לו – טוען הוא – ולעניני הפסח, חירות וגאולה ממצרים, כשטוב לו גם במצרים!

וממשיך לטעון שהוא "אזרח הארץ", כפשוטו, **אזרח אמריקני**... וכשאומרים לו שהגיע הזמן לשכוח מהגלות, לארוז את חפציו כו', ולהתכונן לעלות ע"ג "ענני שמיא" ולטוס לארץ ישראל – **נאנח** לשמע "בשורה" זו.... שכן, למה לו להטלטל ממקומו ("טלטולי גברא"³) כשטוב לו כאן, בהיותו "אזרח הארץ", שמניחים לו לחיות כיהודי, ועוד עוזרים ומסייעים בזה!

ב. ובפרטיות יותר:

דאגתו אינה על עזיבת "סיר הברז", שהרי בודאי יודע שהרוחניות היא העיקר, אלא דאגתו על עזיבת מקומו היא – בנוגע לענינים רוחניים:

מעמדו ומצבו עתה – שעוסק בלימוד התורה, כולל גם הפצת התורה, עד להפצת המעיינות חוצה, וביכלתו להראות – "מראה באצבעו ואומר זה" – ענין זה פעל בלימוד התורה, ענין זה עשה בעבודת התפלה, ענין זה עשה בנוגע לקיום המצוות בהידור, כדבעי למהוי וכו'.

וממשיך לטעון שמעולם לא היתה תקופה כה טובה ברוחניות – כשנמצאים במלכות של חסד, ללא שום התנגדות על עניני יהדות, ולא עוד אלא שהמלכות מסייעת לו בכמה פרטים, ובסבר פנים יפות, ובמילא, לא חסר לו דבר (לא רק בצרכיו הגשמיים, אלא גם ובעיקר) בצרכיו הרוחניים.

ולכן, טוען הוא, לשם מה צריך לצאת מהגלות:

לכל לראש – היציאה מהגלות תגרום לו בלבול זמן: יהי' עליו לארוז חבילות, ואח"כ לפרקן ולטוס ממקומו – אמנם "עם ענני שמיא"⁴, אבל גם זו טירחא – לעלות על העננים ולרדת, ועוד בלבולים... וא"כ למה לו לעזוב את מקומו?!

(1) מגילה יד, א. ריש ע' 83 – ש"הוא יכוננה עליון", ובבית המקדש השלישי, שבו נקריב קרבן פסח.
 (2) לא רק "לשנה הבאה בני חורין", "לשנה הבאה בירושלים", כי אם, תיכף ומיד ממש, ובדרך ממילא נהי' "לשנה הבאה בני חורין", "בירושלים" (ראה סה"ש תש"ה)
 (3) ראה כתובות כח, א. וש"נ.
 (4) דניאל ז, יג.

וגילוי אלקות, היתה גם התגברות הלעו"ז כנגד אמונת אלקות, בענין של ע"ז¹⁷.

ועד כדי כך, שמצינו בגמרא¹⁸ שרב אשי שאל את מנשה בן חזקיה (שנראה אליו בחלום) "מאחר דחכמיתו כולי האי מאי טעמא קא פלחיתו לע"ז"? והשיב לו – מענה **אמיתי** שהובא ב"תורת-אמת" – "אי הות התם הות נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי" ("היית מגבה שפת חלוקך מבין רגלך כדי שתהא קל לרוץ לשם, מפני **יצר ע"ז שהי' שולט**"¹⁹)!...

ועד"ז מובן גם בנדוד"ד – שמכיון שבזמן האחרון, סיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", ויבקשו על הגאולה, לכן, יש התנגדות יתירה על ענין זה.

ד. ועל זה בא המענה, הלימוד וההוראה, מסיום הקריאה – "וכי יגור אתכם גר ועשה פסח לה' כחוקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

כשיהודי טוען שבנוגע ליציאה מגלות (מצרים) מרגיש את עצמו כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים, מכיון שטוב לו בגלות – אומרים לו: כשם שגם אצל ה"גר" ישנו הענין דיצי"מ, "חוקה אחת יהי' לכם ולגר", מכיון שמצד עצם מציאותו שייך הוא לישראל, אלא, שענין זה הוא בהעלם, ויש צורך (בפעולת הגיור כדי) שיבוא **בגילוי** – כן הוא גם אצל יהודי שטוען שטוב לו בגלות (כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), שרגש זה אינו אלא בגלוי ובחיצוניות, אבל, מצד עצם מציאותו רוצה לצאת מהגלות ולהיות "בן חורין",

– כפי שכאו"א מישראל אומר (או חושב), "אני מאמין . . . בביאת המשיח . . . **אחכה לו בכל יום שיבוא**", ואומר בתפלת העמידה²⁰ "את צמח דוד עבדך **מהרה** תצמיח", "ותחזינה עינינו בשוֹבך לציון"²¹ –

אלא מאי – רצון אמיתי זה הוא בהעלם, וצריכים לפעול **שיתגלה** רצונו האמיתי, כולל גם עי"ז ש"מרעישים" אודות הצעקה "עד מתי", והצורך לבקש ולדרוש על הגאולה.

ועד"ז כשיהודי טוען שמכיון שנמצא ב"מלכות של חסד", מרגיש את עצמו כ"אזרח הארץ" – אומרים לו "חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

גם בתור "אזרח הארץ", אזרח אמריקני, שמתנהג ע"פ חוקי המדינה מכיון ש"דינא דמלכותא דינא"²² – עליך לגלות את הרצון האמיתי לצאת מהגלות ולבוא לארצנו הקדושה וירושלים עיר הקודש, כי, לאמיתו של דבר הנך **יליד ציון וירושלים**, כלשון הכתוב²³ "זה יולד שם", "איש ואיש יולד בה", היינו, שכאו"א מישראל הוא מ"הנולדים בציון", שנקראת "ירושלים" ע"ש יראה וע"ש שלם²⁴ [וענין זה מתבטא גם בעבודתו – שלימות²⁵ היראה²⁶], אלא, שצריך **לגלות** בעצמו ענין זה.

ויש להוסיף בפירושו ד"אזרח הארץ" – כמבואר בדרושי חסידות²⁷ ש"אזרח הארץ" הוא

(17) ראה לקו"ת ואתחנן ד, ד.
 (18) סנהדרין קב, רע"ב.
 (19) פרש"י שם.
 (20) בעמדו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שצריך להזרז ולדייק בכל תיבה ותיבה, ופשיטא, שיאמרנה באמת!
 (21) ואין כוונתו שהגאולה תהי' לבניו ונכדיו, ואילו בנוגע אליו – מוטב שניחוחו לנפשו, אלא, **"מהרה** תצמיח", ובאופן ש"תחזינה עינינו!"
 (22) גיטין יו"ד, ב. וש"נ.
 (23) תהלים פז, ה-ו – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.
 (24) ראה תוד"ה הר – תענית טז, א (מב"ד פנ"ו, יו"ד).
 (25) ראה לקו"ת פ' ראה כט, א. דרושי ר"ה ס, ב. שה"ש ו, ג. ובכ"מ.
 (26) ואם אין זה ניכר עליו, בהנהגתו ופעולותיו – ה"ז רק מפני ש"יצרו הוא שתקפו" (רמב"ם הל' גירושין ספ"ב).
 (27) לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.

ועוד ועיקר: כשיבוא משיח צדקנו יבואו כל בני"א אל ארץ נושבת [הוא אמנם אינו יודע אם משיח יבוא כ"עני ורוכב על חמור"⁵, מכיון ש"לא זכו", או שיבוא "עם ענני שמיא" באופן ד"זכו"⁶, אבל בכל אופן – בודאי יבואו אל ארץ נושבת], ואם כן, הרי יצטרך לעסוק בעבודת האדמה, ושוב יתבלבל מעבודת ה'!

ואע"פ שהמלאכה תהי' נעשית ע"י אחרים⁷ – יצטרך הוא ללכת ולמצוא גוי, ומפעם לפעם לרוץ ולבדוק האם הגוי עושה עבודתו כדבעי, וכמו"כ האם נותן די תבן למקנה או שמחסיר כו'.

ואילו עתה, בזמן הגלות – אין לו שדות אין לו מקנה בקר, ופרנסתו מצוי' ממילא; יש לו, ת"ל, ממון רב בלעה"ר, שהולך ותופח בהיתר עיסקא וכיו"ב, ואינו דואג כלל כיון שמובטח לו, שהבנק יפרע לו את ממונו, מפני ערבות הממשלה ושאר האופנים בהם ביטח את כספו, ובמילא, יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות בהידור מתוך מנוחה.

ובפרט שיכול להשתמש גם בחידושים שנתחדשו בתקופה האחרונה, ולדוגמא:

מלפנים הי' קשה להשיג תפילין מהודרות, והי' צורך בטירחא גדולה כדי להשיג בהמה שיש בה כל ההידורים, עור של שליל⁸, ואילו עתה, הרי גם אם אין הדבר נמצא בעירו, אין בזה קושי – יש לו טלפון והוא מטלפן אל מעבר לים ומתעניין היכן יש בהמה שיש לה שליל הדרוש, ואם הוא עדיין שלם, שהרי רצונו בתפילין מהודרים בתכלית ההידור (ובמיוחד שזה עתה, בקריאת חוה"מ פסח קראו בתורה על התפילין⁹).

וכן בנוגע למצות הצדקה – המצב טוב עד כדי כך ש... ברצונו לתת צדקה ואיננו מוצא עני,

[מכה שלא כתובה בתורה".... – שכן, מפורש בתורה "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ"¹⁰, ורק על לעתיד לבוא דרשו חז"ל את הפסוק "אפס כי לא יהי' בך אביון"¹¹, והלואי יתוספו "מכות" כעין זו עוד ועוד....

ולהעיר, שקיימת מציאות כזו ע"פ תורה – כיון שישנו דין בשו"ע, גבי מתנות לאביונים, אודות שכונה או עיר שאין בה עניים, ומכיון שאינו יכול לתת המעות לאביון ביום הפורים עצמו, צריך לתתם לגבאי צדקה, ככל פרטי הדין בשו"ע¹²],

ואעפ"כ ביכלתו לדבר בטלפון ולחפש בכל העולם עד שימצא עני, וכשימצא – ימסור לו ע"י הטלפון יפוי-כוח וכו', באופן שהכסף יגיע לידו בשעת מעשה, ועכ"פ – ברגע כמימרא.

ומכיון שכן – ממשיך לטעון – מה "מרעישים" (מתוך "שטורעם" ו"ליארעם") אודות הגאולה?!

אומרים אתם ש"כלו כל הקיצין" – לו יהי כן, אין התנגדות, אבל מה הרעש?!!... וכפתגם

(5) זכרי' ט, ט.

(6) סנהדרין צח, א.

(7) ברכות לה, ב.

(8) ראה הגהות מיימוניות הל' תפילין פ"ג הט"ו. שו"ע

אדמ"ז או"ח סל"ב סנ"ו.

(9) בא יג, ט. שם, טז.

(10) פ' ראה טו, יא.

(11) שם, ד ובספרי ופרש"י.

(12) או"ח סו"ס תרצד, ובנ"כ.

הידוע – עברו כך וכך שנים... ובמשך כל הזמן למד תורה וקיים מצוות כו' וא"כ מה הרעש?!!...

בשלמא כשיבוא הקב"ה ויכריח אותו לצאת מן הגלות – דמכיון ש"ואתם תלוקטו לאחד אחד"¹³, בודאי לא ישאר בגלות, והקב"ה יתפסנו בכובעו או בכנף בגדו ("פאר דעם קאלניק און פאר דעם קאלנער") ויוציא גם אותו מן הגלות – לא תהי' לו ברירה; אבל עד אז – לשם מה עליו לבקש זאת מצד עצמו?!... עכ"פ אל תדחקו את הקץ!...

דוקא בזמן האחרון, שמרעישים לבקש ולדרוש על הגאולה – באים כאלו ששופכים מים קרים...

ג. לדאבוננו, אין זה רק חשש שמישהו יכול לטעון כן – הלואי לא הי' קורה כפי שכבר קרה בפועל.

וביותר יפלא – שדוקא בזמן האחרון, שהולכים ומרעישים אודות הצורך לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה – באים כאלו ששופכים מים קרים על נפש¹⁴ שמעוררת ומרעישה שצריכים להשתדל להביא את משיח צדקנו בהקדם הכי אפשרי (וכל המקדים ה"ז משובח), וכתוצאה מזה נעשה אצל כו"כ חלישות (לא רק בצעקה ודרישה "עד מתי", אלא גם) בעצם האמונה בביאת משיח צדקנו.

ההסבר היחידי למצב זה – שהיא הנותנת: מכיון שבזמן האחרון דוקא, בסיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", שיבקשו וידרשו על הגאולה, לכן, יש על זה התנגדות יתירה מצד הלעו"ז.

וכידוע שלא כל העתים שווים, אלא לכל זמן זמן יש עניין בלתי-רצוי מיוחד שבו צריך להיות עיקר המלחמה כו' בזמן זה.

ויש להביא דוגמא לדבר מענייני דיומא (אף שאין זה בשבחן של ישראל) – מ"ש בהפטרה דיום שני דפסח אודות הפסח שנעשה בזמנו של יאשיהו:

"ויצו המלך את כל העם לאמר עשו פסח לה' אלקיכם . . כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופטים . . וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה כי אם בשמונה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה לה' בירושלים"¹⁵ – לאחרי שביער כל עניני עבודה זרה שהיו בארץ יהודה ובירושלים ובהיכל ה', ועד שהוצרכו באזהרה מיוחדת ש"לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים"¹⁶.

ולכאורה אינו מובן: בזמן בית ראשון, שהי' בו הארון, אורים ותומים וכו' וכו' – איך יתכן מצב ירוד כזה?!

וההסברה בזה – שהיא הנותנת: מכיון שבבית ראשון היתה התגברות אור הקדושה

(13) ישע"י כז, יב. וראה פרש"י נצבים ל, ג.

(14) היפך המצב ד"מים קרים על נפש עייפה" (משלי

כה, כה), רעבה וצמאה – "לא רעב ללחם ולא צמא למים

כי אם לשמוע את דבר ה'" (עמוס ח, יא), כמ"ש ביעודי

הגאולה.

(15) מ"ב כג, כא-כג.

(16) שם, ט.